

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«ФІНАНСИ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	Економічний
Мова навчання:	Українська
Розробники:	Бак Н.А., доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент
Профайл викладача	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytv
Контактний тел.	+380965657933
Email:	n.bak@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=544
Консультації	згідно з графіком

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна призначена для набуття студентами базових фундаментальних знань з фінансів і формування у них відповідних фахових компетентностей. Дисципліна "Фінанси" належить до обов'язкових навчальних компонентів циклу професійної підготовки освітньої програми "Міжнародні економічні відносини" спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини".

2. Мета навчальної дисципліни: сформувати базові фундаментальні знання з фінансів, зрозуміти та засвоїти закономірності їх функціонування на макро-, мезо- і мікрорівнях як теоретичної основи фахових рішень у сфері діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

3. Пререквізити.

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом "Фінанси", - це "Економічна теорія", "Макроекономіка", "Історія економіки та економічної думки".

4. Результати навчання:

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 29 "Міжнародні відносини" за спеціальністю 292 "Міжнародні економічні відносини" (освітня програма: "Міжнародні економічні відносини") вивчення дисципліни сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Результати навчання:

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	II	IV	5	150	3	30	30	-	-	90	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем лекційних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1. Основи теорії фінансів						
Тема 1. Фінанси та фінансова система країни	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Фінансова політика та фінансовий механізм	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Фінансовий менеджмент	15	2	4	-	-	9
Тема 4. Фінанси суб'єктів господарювання	20	4	4	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	55	10	12	-	-	33
Змістовий модуль 2. Державні фінанси						
Тема 5. Податки та податкова система України	15	4	2	-	-	9
Тема 6. Державний бюджет і бюджетна система України	16	4	4	-	-	8
Тема 7. Місцеві фінанси	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Державні цільові фонди	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Державний кредит	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2	61	14	12	-	-	35
Змістовий модуль 3. Фінансовий ринок і міжнародні фінанси						
Тема 10. Фінансовий ринок	12	2	2	-	-	8
Тема 11. Страхування та страховий ринок	10	2	2	-	-	6
Тема 12. Міжнародні фінанси	12	2	2	-	-	8
Разом за змістовим модулем 3	34	6	6	-	-	22
Усього годин	150	30	30	-	-	90

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Фінанси» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних

занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання дослідницького завдання по кожному змістовому модулю. Зміст завдання полягає в необхідності підготувати одну презентацію-відповідь на обране питання з наведеного нижче переліку (разом чотири презентації протягом двох семестрів вивчення дисципліни). За кожну презентацію, в якій викладено обґрунтовану думку, здобувач може отримати 5 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене використання довідкових джерел, недбале оформлення. В цілому результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№	Назва теми	Кількість годин
1	Фінанси та фінансова система країни 1. Фінанси як об'єктивна економічна категорія. 2. Функції фінансів. 3. Фінансові категорії, їх суть і загальна характеристика. 4. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси, їх склад і характеристика. 5. Фінансова система України та основні напрямки її розвитку в сучасних умовах. 6. Напрями перебудови фінансових відносин у сучасних умовах.	6
2	Фінансова політика та фінансовий механізм 1. Роль фінансів у створенні та функціонуванні територій пріоритетного розвитку в Україні та за кордоном. 2. Фінансове забезпечення підготовки кадрів для національної економіки України. 3. Фінансові важелі управління економічним розвитком та їх роль в умовах ринкових відносин.	6
3	Фінансовий менеджмент 1. Суть і місце фінансового менеджменту в управлінні фінансами суб'єктів господарювання. 2. Управління централізованими фінансовими ресурсами в умовах ринкової економіки та напрями його удосконалення. 3. Фінансове планування в умовах ринкових відносин, основні напрямки його розвитку в умовах реформування фінансового механізму. 4. Інститути фінансового контролю в Україні та взаємозв'язок між ними. 5. Фінансовий аудит: проблеми розвитку та напрями вдосконалення аудиторської діяльності в Україні.	9
4	Фінанси суб'єктів господарювання 1. Децентралізовані фінансові ресурси, їх склад і джерела формування в умовах ринкової економіки. 2. Взаємовідносини підприємств з бюджетом та їх вплив на формування децентралізованих фінансових ресурсів. 3. Роль фінансів у формуванні і використанні оборотного капіталу суб'єктів господарювання. 4. Фінансові аспекти створення, реформування і ліквідації суб'єктів підприємницької діяльності. 5. Фінансові аспекти розвитку малого бізнесу в Україні. 6. Фінансові аспекти розвитку підприємств з іноземними інвестиціями в Україні. 7. Фінансові аспекти розвитку оренди та лізингу в Україні. 8. Фінансові аспекти розвитку акціонерних товариств в Україні.	12
5	Податки та податкова система України 1. Проблеми розвитку податкової системи і податкової політики України на	9

	<p>сучасному етапі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Теоретичні та практичні аспекти функціонування податку на додану вартість в Україні. 3. Непряме оподаткування, його роль у формуванні доходів державного бюджету України. 4. Механізм оподаткування фізичних осіб та основні напрямки його розвитку. 5. Механізм оподаткування прибутку підприємств і перспективи його розвитку. 6. Податкова служба України та її роль в адмініструванні обов'язкових бюджетних платежів. 	
6	<p>Державний бюджет і бюджетна система України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетна система України, проблеми її розвитку. 2. Фінансова програма розвитку економіки України та роль бюджету в її реалізації. 3. Планування і виконання бюджетів України в умовах трансформації економічної системи. 4. Бюджетне планування та його вдосконалення в сучасних умовах. 5. Особливості бюджетної політики Української держави в умовах ринкових перетворень. 6. Роль державного бюджету в забезпеченні соціального захисту населення України в сучасних умовах. 7. Економічні та соціальні наслідки бюджетного дефіциту в Україні. 	8
7	<p>Місцеві фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місцеві фінанси в системі фінансових відносин суспільства. 2. Проблеми розширення бюджетних прав органів місцевого самоврядування в умовах розбудови Української держави. 3. Роль місцевих бюджетів у соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальних одиниць. 4. Фінанси комунальних підприємств та організацій. 5. Проблеми розвитку міжбюджетних відносин в Україні на етапі демократичних перетворень у суспільстві. 	6
8	<p>Державні цільові фонди</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль державних цільових фондів в економічному та соціальному розвитку суспільства. 2. Державне соціальне страхування: необхідність і можливості в умовах ринкової економіки. 	6
9	<p>Державний кредит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державні позики як основна форма державного кредиту в Україні. 2. Внутрішні та зовнішні запозичення в Україні: реалії та перспективи. 3. Управління державним боргом України та основні напрями його вдосконалення. 	6
10	<p>Фінансовий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть фінансового ринку та його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. 2. Фондова біржа та її роль у розвитку фінансового ринку в Україні. 3. Держава як учасник фінансового ринку в Україні. 4. Проблеми та перспективи розвитку фінансового ринку в Україні. 	8
11	<p>Страхування та страховий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Страховий ринок, його суть і роль у формуванні та розподілі страхових фондів. 2. Фінансові ресурси страховиків: джерела формування та пріоритети у використанні. 	6

	<p>3. Держава як суб'єкт страхового ринку України.</p> <p>4. Необхідність та проблеми запровадження медичного страхування в Україні.</p>	
12	<p>Міжнародні фінанси</p> <p>1. Особливості фінансів зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.</p> <p>2. Стан та проблеми залучення іноземного капіталу в Україну.</p> <p>3. Україна як суб'єкт міжнародних потоків фінансових ресурсів.</p> <p>4. Міжнародні фінансові центри.</p> <p>5. Проблеми і тенденції співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами.</p> <p>6. Фінанси Європейського співтовариства.</p>	8

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)
- практичні методи (практичні завдання)
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо)
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни.

Форми та методи оцінювання

- усне опитування
- письмове опитування
- тестування
- глосарій
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті
- презентації результатів виконання завдань
- підсумковий контроль – екзамен

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Політика щодо дедайлнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день затримки з виконанням завдання). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Допускається вільне відвідування занять, зокрема при належному оформленні студентом індивідуального графіка навчання. Проте за відсутності студента на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити

порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд студента щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему наведена в таблиці.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне оцінювання												Кількість балів (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за I модуль – 20; за II модуль – 25; за III модуль – 15 балів.

З навчальної дисципліни «Фінанси» проводиться семестровий екзамен. Студенти отримують білет, що містить 4 завдання: теоретичні питання з дисципліни, тестові завдання двох видів, глосарій.

У 40 балів, що можливо отримати на екзамені, входить: 2 теоретичних питання (по 11 балів), 5 тестів «правильно-неправильно» - по 1 балу (сумарно 5), 5 тестів - по 1 балу (сумарно 5) та визначення 4 термінів - по 2 бали (сумарно 8 балів).

По 11 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань у першому завданні. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню.

Після підготовки студентами конспекту відповіді та розв'язання тестів відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентом можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

8. Рекомендована література - основна

1. Бак Н.А. Фінанси : навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 352 с.
2. Бак Н.А. Фінанси. Фінанси, банківська справа та страхування. Грошовий обіг і публічні фінанси : підручник для бакалаврів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці,

2019. С. 122-197. URL: https://drive.google.com/open?id=1Smunyr_IcT-6c-ACS38P2NdQj1biLQia.
3. Василик О.Д. Теорія фінансів : підручник. К.: НІОС, 2000. 416 с.
 4. Фінанси. Бюджет. Податки: національна та міжнародна термінологія: У 3-х т. / Ін-т світ. екон. і міжнар. відносин НАНУ, ДННУ «Акад. фін. управління»; за ред. Т.І. Єфименко. К., 2010.
 5. Фінанси : підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.; за ред. І.О. Лютого. К.: Ліра-К, 2017. 720 с.
 6. Фінанси : підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611 с.
 7. Юрій С.І. Фінансова думка України. Хрестоматія / автори-упорядники: С.І. Юрій, С.В. Львовчкін, В.М. Федосов, П.І. Юхименко; авт. передм. П.М. Леоненко; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В.М. Федосова. К.: Кондор; Тернопіль: Економічна думка, 2010. У 3 т.
 8. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.Л. та ін. Теорія фінансів : підручник / За ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.

Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Антимонопольний комітет України – <http://www.amc.gov.ua>
2. Державна аудиторська служба України - www.dkrs.gov.ua
3. Державна казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
4. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
6. Державна статистична служба України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
8. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
9. Міністерство закордонних справ України – <http://www.mfa.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
11. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
12. Національний банк України – <http://www.nbu.gov.ua>
13. Пенсійний фонд України – <http://www.pfu.gov.ua/>
14. Рада національної безпеки і оборони України – <http://www.rainbow.gov.ua/>
15. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua/>
16. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Азіатський банк розвитку — <http://www.adb.org/>
2. Банк міжнародних розрахунків — <http://www.bis.org/>
3. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
4. Всесвітня туристична організація (WTO) — <http://www.world-tourism.org/>
5. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй — <http://unstats.un.org/>
6. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
7. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
8. Європейський центральний банк — <http://www.ecb.int/>
9. Зовнішньоторговельна організація Японії (JETRO) — <http://www.jetro.go.jp/>
10. Міжамериканський банк розвитку — <http://www.iadb.org/>
11. Міждержавний статистичний комітет Співдружності Незалежних Держав — <http://www.cisstat.com/>
12. Міжнародна асоціація зі статистики (IAOS) — <http://isi.cbs.nl/>
13. Міжнародна організація праці (ILO) — <http://www.ilo.org/>
14. Міжнародна фінансова корпорація — <http://www.ifc.org/>
15. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>
16. Міжнародний інститут статистики (ISI) — <http://isi.cbs.nl/>
17. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
18. Світовий банк — <http://www.worldbank.org/>
19. Статистичний офіс Європейської співдружності — <http://europa.eu.int/>

20. Центральний Європейський банк — <http://www.ecb.int/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua
4. Інститут світової економіки і міжнародних відносин – www.iweir.org.ua
5. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
6. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
7. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова – www.ucerps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
4. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua